

Beeldend kunstenaars **Esther Polak** en **Ivar van Bekkum** werken samen als kunstenaarsduo PolakVanBekkum. Zij verkennen de choreografieën van het dagelijks leven: lopen, fietsen, rijden, vliegen, dwalen. In hun ogen verplaatsen wij ons niet in een bestaande wereld, maar creëren wij onze wereld door onze bewegingen. Daar gaat hun werk over. Zij werken multidisciplinair en nodigen regelmatig deelnemers uit bij hun projecten: mensen, dieren, voertuigen of zelfs de zonnestralen. Zij verbleven de laatste vier maanden van 2021 bij het buitenlandatelier Instituto Buena Bista (IBB) op Curaçao.

Instituto Buena Bista

In september 2021 was het eindelijk zover. Na een jaar uitstel vanwege Covid vertrok ik naar Curaçao. Als eerste resident na anderhalf jaar zou ik (Esther sloot een maandje later aan), naar het IBB verkassen. Eindelijk. Ik had er erg naar uit gekeken. Ik was niet onbekend op Curaçao. Toen ik twaalf was, had ik er met mijn familie een jaar gewoond, en dat had een onuitwisbare indruk op me achtergelaten. Dat Esther en ik nu waren geselecteerd voor IBB was niet alleen tof, het raakte me in mijn hart.

Ik spoel even door naar het einde

In groepjes lopen 'onze' studenten door het centrum van Willemstad, Punda. Ze dragen flessen met zand bij zich, een touw eraan vastgemaakt. Zo nu en dan houden ze halt, een lus in het touw gaat om een been, soms om een been van een voorbijganger, soms om een lantaarnpaal. Eén van de studenten trekt het touw strak, laat de fles op de grond rusten en trekt dan een cirkel van zand. Een spoor van cirkels en constellaties van cirkels

van zand, steeds meer vervagend, te zien op het plaveisel. Opvallend vaak zien wij in de dagen daarna voorbijgangers naar de grond staren. Alsof ze de herkomst van deze magische lijnen proberen te doorgronden. Ik geniet van de studenten en hoe ze zichzelf een plek in dit project, in de wereld geven. De één met bravoure, de ander met verlegenheid, weer een ander met bijna architecturale precisie. Ze houden verkeer staande – het tekenen gaat voor. Ze steunen elkaar en houden elkaar bij de les.

Voor wie IBB niet kent, een korte introductie voor ik verder ga. Instituto Buena Bista is een klein opleidingsinstituut dat in 2006 is opgezet door beeldend kunstenaars Tirzo Martha en David Bade. Het doel van IBB is om jongeren een degelijke voorbereiding te geven om toelating te kunnen doen bij kunstacademies of andere creatieve opleidingen in het buitenland – in de praktijk voornamelijk Nederland. Die voorbereiding bestaat uit een mix van lessen waar ook de residenten aan bijdragen vanuit een eigen atelier. In de maanden dat wij er zaten waren er tweeëntwintig studenten.

trekt een route door de stad. Voorbijgangers zijn verwonderd, verbaasd, verrast. Ze vragen, krijgen antwoord, gesprekken ontstaan. Bij de Emmabrug, de unieke brug op pontjes, wacht een drumband. Vier personen, geluid voor tien, begeleiden ons over de brug naar Otrobanda, de andere kant van het water. Daar volgt een gezamenlijke uitgevoerde choreografie¹ van cirkels op het Brionplein: de apotheose. Het is het slotstuk van ons verblijf bij IBB. #Sandmapping Curaçao, een uitvoering van het project #Sandmapping² dat wij in 2015 zijn gestart. Nog dagenlang zijn de cirkels

Weer terug naar het begin

Wij waren de eerste residenten sinds de pandemie uitbrak, begin 2020. We gingen naar Curaçao met de overtuiging dat we bij zouden willen dragen door les te geven. Ons doel was om uiteindelijk met de studenten een gezamenlijke performance te organiseren in de publieke ruimte, wat twee jaar, door Covid, niet meer mogelijk was geweest.

Met het lesgeven in gedachten, en om te kijken hoe ik goed zou kunnen aansluiten, ben ik eerst zelf met de introductielessen op IBB

gaan meelopen – om hetzelfde te ervaren als de studenten. Kijken hoe de aanpak bij hen is, hoe de groep is samengesteld, hun niveau, hoe de docenten de studenten begeleiden. Dat leerde me dat er een grote variëteit is in leeftijd, vaardigheden, motivaties. Voor mijzelf was het ontspannend, om weer les te krijgen.

Ik heb er veel plezier in om studenten te motiveren om dingen te maken waarvan ze niet verwacht hadden dat ze die konden, wilden of zouden mogen maken. Daarvoor is, in

We Were Here

Samen met de studenten bereiden wij in een aantal weken onze performance laagdrempelig voor. We lieten studenten ervaren wat het betekent om met een fles met zand cirkels te tekenen. Welke voorbereiding er nodig is: dat zand werkelijk droog moet zijn (en dat dat tijd kost); dat het zand niet te fijn, maar ook niet te grof moet zijn en een gelijkmatige samenstelling moet hebben; wat het effect is van de grootte van het gat in de dop;

pathische manier om te zeggen: 'We Were Here'. In Esthers en mijn woorden: we hebben weer een nieuw landschap gecreëerd.

Landschap

Curaçao is een rijk landschap. In flora en fauna, in taal, cultuur, kleur, nationaliteit, historie. Een dorp op wereldschaal. We hebben genoten van de enorme energie waarmee Instituto Buena Bista een brug bouwt voor studenten. Wij hebben het eiland en IBB benaderd zoals

mijn ervaring, een laagdrempelige start nodig, een begin waar je lol in hebt en waarmee je aan kunt klooiën. Het voorbereiden van de performance bood hiervoor ruimte. Ik wilde daarnaast een gevoel van gezamenlijkheid creëren – ook met het oog op de uiteindelijke performance. Het eerste, het experiment, gaat over individuele uitdrukking en het tweede over gezamenlijkheid. Dat gaat goed samen: een performance in de publieke ruimte vraagt moed die je kunt putten uit autonomie én verbondenheid.

wat het verschil is tussen perfect strakke cirkels en een meer losse benadering. Daarna bekijken we hoe je de cirkels het best kunt fotograferen, en bekijken we met z'n allen elkaars experimenten. We bespreken hoe we met omstanders in gesprek kunnen gaan over wat we aan het doen zijn. Het bijzondere is dat gedurende zo'n proces langzaam alles op z'n plaats valt. De studenten delen zichzelf op in groepen, sommigen nemen de leiding. Tijdens de performance gaan ze helemaal los, de goede voorbereiding heeft de plankenkoorts doen verdampen. Die middag ligt de stad vol met cirkels van zand. Een em-

we wandelen: stap voor stap een landschap betreden dat jouw eigen ervaring gaat herbergen – met aandacht, geduld en nieuwsgierigheid. We hebben het niet gehad over de koloniale sluis die over het eiland ligt, maar die is er, dat voelen wij ook. Sommige onderwerpen zijn te groot om in vier maanden emotioneel te kunnen dragen en recht te kunnen doen.

¹ Goretti Pombo, alumnus van IBB, maakte op ons verzoek deze choreografie.

² #Sandmapping is een project gestart voor PolakVanBekkum in samenwerking met Bert Kommerij

Het volledige verslag: polakvanbekkum.com